

Samkeppniseftirlitið
Borgartúni 26
105 Reykjavík

Sent á steingrimur.aegisson@samkeppni.is og magnus.th.kristjansson@samkeppni.is

Reykjavík, 6. ágúst 2022

Efni: Kaup Ardian á öllu hlutafé í Mílu ehf. – Athugasemdir við umsagnir í markaðsprófi Samkeppniseftirlitsins

1 Inngangur

- (1) Ardian France SA (hér eftir „**Ardian**“) gerir eftirfarandi athugasemdir við umsagnir sem bárust Samkeppniseftirlitinu í markaðsprófi eftirlitsins vegna kaupa Ardian á öllu hlutafé í Mílu ehf. (hér eftir „**Míla**“) af Símanum hf. (hér eftir „**Síminn**“). Vísað er sameiginlega til Ardian og Mílu sem „**samrunaaðila**“.
- (2) Samkeppniseftirlitið sendi Ardian umsagnirnar með tölvupóstum þann 29. júlí og 2. ágúst síðastliðinn og gaf Ardian kost á því að koma á framfæri athugasemdum við efni umsagnanna.
- (3) Tekið skal fram að Ardian gafst afar skammur tími, nánar tiltekið þrjá virka daga, til þess að fara yfir og bregðast við umsögnum sem telja samanlagt á annað hundrað blaðsíður. Svarbréf þetta tekur mið af þessum skamma fresti en reynt verður að bregðast við helstu aðalatriðunum sem fram koma í umsögnunum og Ardian telur að þýðingu hafi við mat á samkeppnislegum áhrifum samrunans. Þá skal tekið fram að við undirbúning athugasemda þessara ráðfærði Ardian sig við Mílu eftir því sem tilefni gafst til.
- (4) Í framangreindu ljósi er áréttað að skortur á athugasemdum við einstaka þætti umsagnanna skal ekki skilja sem svo að Ardian sé því sammála. Áskilur Ardian sér allan rétt til þess að hreyfa mótmælum við einstökum athugasemdum á síðari stigum ef ástæða er talin til.
- (5) Þá er vísað með heildstæðum hætti til fyrri samskipta Ardian og Samkeppniseftirlitsins vegna röksemda sem Ardian hefur fært fram við meðferð samrunamáls þessa.
- (6) Uppbygging athugasemda þessara er með þeim hætti að fyrst er fjallað með almennum hætti um umsagnirnar og eru í kjölfarið gerðar athugaemdir við einstaka umsagnir að því marki sem tilefni er talið til.
- (7) Með vísan til 17. gr. stjórnarsýslulaga nr. 37/1993 og 2. mgr. 16. gr. reglna nr. 880/2005 um málsmeðferð Samkeppniseftirlitsins er þess óskað að farið verði með upplýsingar innan hornklofa sem trúnaðarmál, þar sem um er að ræða viðkvæmar viðskiptaupplýsingar sem mikilvægt er að fari leynt.

2 Almennt um umsagnirnar

- (8) Í stuttu máli telur Ardian að ekkert í framkomnum umsögnum gefi tilefni til íhlutunar í þann samruna sem um ræðir, að teknu tilliti til þeirra tillagna sem Ardian lagði fram að mögulegum skilyrðum í bréfi til Samkeppniseftirlitsins þann 15. júlí síðastliðinn.
- (9) Umsagnirnar fjalla að stórum hluta um atriði sem eru óviðkomandi mati á samkeppnislegum áhrifum samrunans samkvæmt ákvæðum samkeppnislaga nr. 44/2005 (hér eftir „**samkeppnislög**“), virðast minni háttar í samanburði við aðalatriði samrunamáls þessa eða, í einhverjum tilfellum, virðast fremur hafa þann tilgang að vernda sterka stöðu viðkomandi umsagnaraðila á tilteknum mörkuðum. Í ljósi hins lögbundna mats Samkeppniseftirlitsins samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga, sem felst eingöngu í því að leggja mat á þau áhrif sem leiða af fyrirliggjandi samruna þessa máls, er Ardian ekki í neinum vafa um að eftirlitið líti til téðra umsagana í viðeigandi ljósi og leggi mat á þær bættu samkeppnisaðstæður sem samruni þessi mun hafa í för með sér.
- (10) Að mati Ardian er samruni þessi til þess fallinn að hafa veruleg jákvæð áhrif á samkeppni á fjarskiptamarkaði og er ekkert í umsögnunum sem hnekkir því mati. Þvert á móti virðast áhyggjur sumra markaðsaðila, þá einkum Ljósleiðarans ehf. (hér eftir „**Ljósleiðarinn**“), einmitt snúa að því að Míla, sem sjálfstætt innviðafélag, muni stuðla að aukinni samkeppni á heildsölumarkaði fjarskiptaþjónustu. Er í því sambandi enn á ný áréttað að fyrirhugaður þjónustusamningur Símans og Mílu er nauðsynlegur til þess að stuðla að samkeppni á svæðum þar sem aðeins eitt ljósleiðaranet er til staðar.
- (11) Ljóst er af umsögn Ljósleiðarans, sem er sú neikvæðasta af framkomnum umsögnum í garð samrunans, að fyrirtækið, sem er í opinberri eigu, hefur áhyggjur af aukinni samkeppni á heildsölumarkaði í kjölfar samrunans og vill atbeina Samkeppniseftirlitsins til þess að takmarka við sig samkeppnina. Ardian er hins vegar fullvisst um að Samkeppniseftirlitið muni ekki taka tillit til slíkra hagsmuna.
- (12) Forstjóri Sýnar hf. (hér eftir „**Sýn**“) hefur lýst því yfir að samruninn muni greiða fyrir aukinni samkeppni á bæði heildsölu- og smásölumarkaði fjarskipta og feli þannig í sér „stórtíðindi“ fyrir neytendur:
- Við sjáum blessunarlega fyrir endann á áratuga deiluefni á fjarskiptamarkaði á Íslandi. Allt á þetta rætur sínar í því að grunnnetið skuli hafa fylgt með í kaupunum þegar gamli Landsíminn var einkavæddur. Síðan þá hafa langflestar kvartanir í þessum geira átt röt sína í því að ekki hafi verið skilið þarna á milli í upphafi. Þetta er því stórt skref í átt að aukinni og heilbrigðari samkeppni á þessum markaði.¹*
- (13) Í umsögnum Ljósleiðarans og Fjarskiptastofu virðist ýjað að því að fyrirhugaður heildsölusamningur Símans og Mílu feli í sér brot á ákvæðum 10. og 11. gr. samkeppnislaga. Er í því sambandi vísað í umsögnunum til réttarframkvæmdar Samkeppniseftirlitsins þar sem eftirlitið hefur talið að einkakaupsamningar markaðsráðandi aðila, sem gildi til lengri tíma, séu ekki samþýðanlegir téðum ákvæðum samkeppnislaga.
- (14) Slíkum vangaveltum af hálfu umsagnaraðila er alfarið vísað á bug. Eins og áréttað er í bréfi Ardian til Samkeppniseftirlitsins, dagsetts 2. ágúst síðastliðinn, þarf að leggja mat

¹ Sjá hér: <https://www.frettabladid.is/markadurinn/segir-soluna-a-milu-stortiindi-fyrir-neytendur/>.

á einkakaupsamninga í víótæku samhengi, svo sem í ljósi markaðsaðstæðna, til þess að komast að niðurstöðu um það hvort þeir geti haft í för með sér samkeppnishamlandi áhrif.

- (15) Á evrópskum fjarskiptamörkuðum – mörkuðum sem einkennast af langtímafjárfestingum með áratuga afskriftartíma – eru samningar á milli heildsala og smásala, þegar um er að ræða sölu eða fjárfestingu í fjarskiptainnvíðum, nær undantekningarlaust til lengri tíma.² Það sést glögglega á yfirliti yfir tímalengd samninga í sambærilegum viðskiptum með fjarskiptainnvíði sem sent var Samkeppniseftirlitinu með áður nefndu bréfi þann 2. ágúst síðastliðinn. Slíkir langtímasamningar eru markaðsvenja í Evrópu.
- (16) Því til viðbótar er með samrunanum slitið á eignatengsl fyrirtækja sem hafa átt í nánu viðskiptasambandi sín á milli. Það er að öllu leyti eðlilegt – og í reynd nauðsynlegt til þess að slík viðskipti geti orðið að veruleika – að slíkum breytingum fylgi tilteknar skuldbindingar af hálfu beggja aðila. Engu að síður er mikilvægt að hafa í huga að með samrunanum – þegar þeir ríku fjárhagslegu hagsmunir sem felast í eignarhaldi Símans á Mílu verða ekki lengur fyrir hendi – verður eðlislæg breyting á hvötum fyrirtækjanna. Sjálfstæð Míla mun óhjákvæmilega njóta meira trausts annarra fjarskiptafélaga sem munu hafa ríkari hvata til þess að eiga viðskipti við Mílu. Í því sambandi er sérstaklega vísað til ummæla í þessa veru sem fram koma í umsögnum Farice ehf. (hér eftir „**Farice**“) og Sýnar.
- (17) Að framangreindu virtu telur Ardian ljóst að þær takmarkanir sem gert er ráð fyrir í almennum fordæmum Samkeppniseftirlitsins og leiðbeiningarreglum framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins, hvað varðar gildistíma og umfang einkakaupasamninga, eigi ekki að öllu leyti við um þau viðskipti sem hér um ræðir. Er í því samhengi vísað til umfjöllunar um þjónustusamninga sem gerðir hafa verið í tengslum við sambærileg viðskipti í Evrópu í málsgreinum 67 til 76 í bréfi þessu.
- (18) Að öðru leyti – hvað varðar ákvæði 10. og 11. gr. samkeppnislaga – er vísað til áður nefnds bréfs Ardian til Samkeppniseftirlitsins frá 2. ágúst síðastliðnum
- (19) Þá ítrekar Ardian þá skoðun sína að ekki skuli líta á flutning á tilteknum fjarskiptakerfum til Mílu í byrjun árs 2021 sem hluta af samruna þessum og, af þeim sökum, standi ekki rök til þess að leggja tilflutning þennan til grundvallar í samrunamati málsins. Er það sérstaklega eftirtektarvert að téður flutningur kerfanna virðist ekki hafa valdið markaðsaðilum nokkrum áhyggjum þegar þeir létu í ljós álit sitt á samruna þessum í febrúarmánuði síðastliðnum. Það er því ekki harla trúverðugt að allt í einu nú – þegar Samkeppniseftirlitið hefur kynnt frummat sitt hvað tilflutning þennan varðar – geri sömu markaðsaðilar verulegar athugasemdir við tilflutninginn.
- (20) Í nokkrum umsögnum er því haldið fram að Míla sé „lóðrétt starfandi fjarskiptafélag“. Slík staðhæfing er ekki á rökum reist, enda á það hugtak aðeins við þegar heildsölu- og smásölustarfsemi er innan sama félags eða samstæðu. Með sölu á Mílu er slitið á slík tengsl og er af þeim sökum villandi að vísa til Mílu sem lóðrétt starfandi fjarskiptafélags. Hvað varðar frekari röksemdir fyrir jákvæðum áhrifum þess að slitið sé á lóðréttu samþættingu Símasamstæðunnar vísast einkum til sjötta kafla í

² Þetta endurspeglast til dæmis í því að samkvæmt 18. gr. nýrra fjarskiptalaga er gert ráð fyrir fyrirsjáanleika um ráðstöfun tíðniréttinda til að minnsta kosti tuttugu ára.

athugasemdum Ardian við andmælaskjal Samkeppniseftirlitsins, dagsettum 15. júlí síðastliðinn.

3 Umsögn Tengis hf.

- (21) Í umsögn Tengis hf. (hér eftir „**Tengir**“) eru framkomnar tillögur Ardian að skilyrðum litnar jákvæðum augum, þó svo að Tengir telji þær ekki nægjanlegar.
- (22) Tengir vísar til þess að aðgreining þjónustupátta sé sjálfsagður hluti af vöruframboði. Míla geti ekki stundað ólögmæta samtvinnun hvort sem Míla sé markaðsráðandi eða ekki.
- (23) Því er til að svara að engu fyrirtæki er vitaskuld heimilt að stunda ólögmæta samtvinnun. Ákvæði samkeppnislaga taka á því. Hins vegar má í þessu samhengi benda á að Ljósleiðarinn, það fyrirtæki sem selur flestar tengingar á landinu yfir ljósleiðara, er ekki með þá „sjálfsgöðu aðgreiningu þjónustupátta“ sem Tengir vísar til. Ljósleiðarinn veitir ekki aðgang að ljósheimtaugum sínum, heldur skuldbindur kaupendur til þess að kaupa samtvinnnaða þjónustu heimtaugar og bitastraumsþjónustu. Þannig útilokar Ljósleiðarinn samkeppni í bitastraum á eigin ljósleiðara. Hefur Míla ítrekað bent eftirlitsstofnunum á þessa háttsemi Ljósleiðarans. Hvað sem ofangreindu líður, þá ætti aðgreining þjónustupátta að vera viðfangsefni regluverksins og mun Míla samþykkja þær kvaðir sem Fjarskiptastofa kann á hverjum tíma að leggja á félagið í því sambandi.
- (24) Hvað varðar tilvísun Tengis til þess að sú hagræðing og hagkvæmni sem samruninn eigi að leiða af sér eigi aðeins við um rekstur Mílu en ekki fjarskiptaþjónustu á Íslandi, þá er til þess að líta að samruninn mun bæði leiða af sér hagræðingu í rekstri Mílu og á fjarskiptamarkaðinum í heild. Sjálfstæð Míla, aðskilin frá Símanum, mun kappkosta við að ná fram hagræði og skilvirkni í starfsemi sinni og bjóða þannig upp á betri gæðaþjónustu fyrir alla rekstraraðila. Í fyrirhuguðum þjónustusamningi Mílu er gert ráð fyrir ítarlegum ákvæðum um þjónustustig og lykilmælikvarða sem eru í samræmi við viðmið á evrópskum fjarskiptamörkuðum en, eftir því sem best er vitað, þekkjast ekki á íslenskum heildsölumarkaði. Af þeim ástæðum telur Ardian að samruni þessi muni leiða af sér nýtt og betur uppbyggt rekstrarmódel sem mun skila sér í bættri þjónustu til smásala og endanotenda.
- (25) Enn fremur er vandséð hvernig Tengir kemst að þeirri niðurstöðu að Míla og Síminn verði „enn tengdari“ í kjölfar samrunans en fyrir hann. Eru engin rök færð fyrir þeirri staðhæfingu. Verði ekki af samruna þessum mun Míla áfram lúta stjórn Símans og þjónusta viðskiptavini Símans, án þess að hafa hvata til þess að þjónusta aðra rekstraraðila. Fyrirhugaður þjónustusamningur Símans og Mílu byggir á núverandi viðskiptasambandi félaganna, felur í sér skyldur til þess að viðhalda sambandinu en gerir auk þess ráð fyrir margvíslegum undatekningum sem heimilar Símanum að nota aðra innviði. Er vert að geta þess að verði ekki af samrunanum, þá mun Síminn áfram nota fyrst og fremst innviði og þjónustu Mílu til frambúðar. Hvað varðar frekari röksemdir fyrir jákvæðum áhrifum þess að slitið sé á lóðréttu samþættingu Símasamstæðunnar vísast einkum til sjötta kafla í athugasemdum Ardian við andmælaskjal Samkeppniseftirlitsins, dagsettum 15. júlí 2022.
- (26) Þá er og fullyrt í umsögn Tengis að „afar líklegt“ verði að teljast, ef heildsölusamningurinn verði samþykktur, að róðurinn verði talsvert þyngri fyrir önnur

fjarskiptafélög á heildsölumarkaði og sveitarfélög sem hafa byggt upp eigið fjarskiptakerfi sem myndu eiga „verulega undir högg að sækja“.

- (27) Þessu er til að svara að vandséð er hvernig sveitarfélög, sem byggt hafa eigið fjarskiptakerfi, muni eiga undir högg að sækja. Míla leigir aðgang hjá þessum sveitarfélögum til þess að veita sína þjónustu. Mögulega á Tengir hér við um Ljósleiðarann, sem er undir endanlegum yferráðum Reykjavíkurborgar.
- (28) Í umsögn Tengis segir jafnframt:

Míla hefur keypt ljósleiðaranet af t.d. sveitarfélögum, en þessi smærri sveitanet hafa e.t.v. ekki reynst auðveldar rekstrareiningar. Með breyttum forsendum er Míla komin í aðstöðu til að gera smærri netrekendum nánast ókleyft annað en að selja ljósleiðaranet sín til Mílu. Ef netrekendur myndu ekki selja Mílu kerfi sín, gæti Míla lagt eigin heimtaugar og sveltí fyrirliggjandi ljósleiðaranet með því að neita að tengja viðskiptavinum Símans nema ljósleiðaraheimtaug Mílu sé einnig notuð.

- (29) Þekking Tengis á þessum markaði er það mikil að félaginu má vel vera það ljóst að framsetning þessi á sér ekki stoð í raunveruleikanum. Aðalatriði málsins, að því er varðar Tengis, er að félagið hefur byggt upp ljósleiðara á starfssvæði sínu samhliða ljósheimtaugum Mílu. Margir viðskiptavinir Símans kjósa fremur að nota ljósleiðara Tengis en Mílu. Ekkert í fyrirhuguðum þjónustusamningi leiðir til þess að umræddir viðskiptavinir færi sig frá Tengis til Mílu. Þvert á móti er ljóst að þeir geta áfram verið hjá Tengis kjósi þeir svo. Á sama tíma hverfur með samrunanum fjárhagslegur hvati Símans til þess að flytja viðskiptavinum sína yfir á kerfi Mílu. Einnig skal tekið fram að Míla leigir af mörgum sveitarfélögum til þess að veita aðgang að kerfum sínum.
- (30) Að lokum er bent á að það er algerlega á forræði Tengis hvort félagið byggir upp eigið bitastraumskerfi á hverjum stað.

4 Umsögn Snerpu ehf.

- (31) Umsögn Snerpu ehf. (hér eftir „**Snerpa**“), sem er að mestu neikvæð gagnvart samrunanum sem um ræðir, einkennist af órökstuddum staðhæfingum og ásökunum, einkum gagnvart Mílu, sem samrunaaðilar telja rétt að bregðast við í nokkrum orðum.
- (32) Fyrir það fyrsta endurtekur Snerpa fyrri fullyrðingar um að kaup Mílu á IP/MPLS-kerfi og farsímadreifikerfi af Símanum hafi verið í andstöðu við sátt Samkeppniseftirlitsins í ákvörðun nr. 6/2015. Eins og ítarlega hefur verið fjallað um í bréfum samrunaaðila og Símans til Samkeppniseftirlitsins voru kaup þessi ítarlega kynnt eftirlitinu án þess að það aðhafðist nokkuð. Því til viðbótar verður ekki séð að fyrir hendi séu sérstakar reglur, hvorki hér á landi né í regluverki Evrópusambandsins, sem leggja takmarkanir við umfang heildsölustarfseminnar á þessu sviði.
- (33) Hvað varðar fullyrðingu Snerpu um að með yfirtöku á IP-MPLS þjónustu Símans sé Míla komin í beina samkeppni við viðskiptavinum sína og geti þá mögulega einnig tekið upp á því að selja slíka þjónustu í smásölu, þá benda samrunaaðilar á að Míla hefur engin áform um að hefja starfsemi á smásölumarkaði, auk þess sem þjónustusamningur Mílu og Símans meinar Mílu að gera slíkt. Míla hefur í gegnum árin boðið fjarskiptafélögum fjölbætta fjarskiptaþjónustu. Má þar einkum nefna kopar- og ljósleiðaraheimtaugar, bitaström, stofnljósleiðara, stofnsambönd, örbylgjusambönd og hýsingu. Eru engar takmarkanir lagðar við því að viðskiptavinir Mílu vöndli þjónustu Mílu við aðra hluti netsins. Snerpa hefur sem dæmi keypt aðgang að heimtaugum Mílu

en boðið eigin bitastraum og þá í samkeppni við Mílu. Einnig hefur Snerpa valið að kaupa bitastraum frá Mílu þar sem félagið hefur ekki sett upp slíka þjónustu. Snerpa hefur auk þess keypt aðgang að stofnsamböndum, örbylgju og hýsingu en jafnframt notar Snerpa eigin þjónustu eða þjónustu frá öðrum. Eins er um önnur fjarskiptafélög. Þau velja að nýta þjónustu Mílu þar sem hentar en byggja eigin þjónustur annars staðar. Míla hefur því boðið heildstæða þjónustu sem fjarskiptafélögin velja að nýta í mismiklum mæli. Viðskiptavinur Mílu hefur val um að kaupa þjónustuna af Mílu, kaupa þjónustuna af öðrum eða byggja upp eigin þjónustu. Öll fjarskiptafélög velja og geta valið einhverja blöndu af þessum valkostum.

- (34) Í kaupum Mílu á IP/MPLS-kerfinu felst engin breyting á framangreindri uppbyggingu nema sú að ný lausn hefur bæst við í vöruframboð Mílu sem viðskiptavinir hafa aðgang að. Til þess að Míla geti boðið svonefnda A3 bitastraumspjónustu er grunnforsendan sú að Míla hafi aðgang að IP/MPLS kerfi. Í fyrstu drögum að sátt Símasamstæðunnar við Samkeppniseftirlitið á árinu 2013 var gert ráð fyrir að IP/MPLS kerfið yrði fært til Mílu en horfið var frá því á síðari stigum gegn því að Mílu yrði heimilt að nýta IP/MPLS kerfi Símans tímabundið á meðan Míla byggði eigið kerfi. Í sátt Símasamstæðunnar við Samkeppniseftirlitið frá árinu 2015 var fallið frá því að skylda Mílu til þess að byggja upp sitt eigið IP-MPLS kerfi gegn því að Míla fengi aðgang að IP-MPLS kerfi Símans.
- (35) Erfitt er að finna nokkur andmæli við flutninginn á IP-MPLS kerfinu á sínum tíma, heldur þvert á móti reyndist stuðningur vera við slíkan flutning og voru jafnvel uppi kröfur um að Míla yrði með sitt eigið IP-MPLS kerfi. Í ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 6/2013 segir nánar tiltekið „*Meginatriðið hér er að viðskiptavinir Mílu séu eins settir og IP/MLS kerfið hefði flust til Mílu. Með því telur Samkeppniseftirlitið að áhyggjur vegna þessa sem fram komu af hálfu umsagnaraðila séu óþarfar.*“ Með áhyggjum umsagnaraðila, í ofangreindu sambandi, er átt við áhyggjur af því að Míla ætti ekki IP-MPLS net og var því af hálfu Samkeppniseftirlitsins ítrekað mikilvægi þess að Míla hefði aðgang að slíku kerfi til þess að veita viðskiptavinum sínum bitastraumspjónustu um allt land.
- (36) Auk þess er því vísað á bug að samruni þessi muni ekki leiða til hagræðingar eða tæknilegra framfara, eins og haldið er fram í umsögn Snerpu. Þvert á móti mun Míla, sem sjálfstætt innviðafélag með allan tæknirekstur á einni hendi, leitast við að stórauka framboð á fjarskiptaþjónustu í heildsölu, smásölum og að lokum neytendum til heilla.
- (37) Hvað varðar umfjöllun í umsögn Snerpu um samskipti félagsins og Mílu, samanber umfjöllun um málgrein 96 í bréfi Samkeppniseftirlitsins til markaðsaðila, skal tekið fram að Ardian telur að umþrættur samningur, sem og samskipti Mílu og Snerpu að öðru leyti, hafi ekki veigamikla þýðingu fyrir mat á samkeppnislegum áhrifum samruna þessa.
- (38) Engu að síður skal eftirfarandi tekið fram um ummæli Snerpu:
- (39) [...]³

5 Umsögn Hringiðunnar ehf.

- (40) Að mati samrunaaðila er ekki ástæða til þess að fara sérstökum orðum um umsögn Hringiðunnar ehf. (hér eftir „**Hringiðan**“), enda einkennist hún að stærstum hluta af órökstuddum dylgjum og upphrópunum sem samrunaaðilar telja ekki svaraverðar. Þá

³ TRÚNAÐARMÁL

fela athugasemdir Hringiðunnar jafnframt að mestu í sér endurtekningu á umsögn Snerpu og vísast af þeim sökum til athugasemda Ardian við þá umsögn hér að ofan. Að öðru leyti hefur sjónarmiðum Hringiðunnar verið svarað á fyrri stigum þessa máls og vísast til þeirra andsvara.

- (41) Því til viðbótar skal tekið fram að samrunaaðilar telja að stór hluti umfjöllunar Hringiðunnar þjóni fyrst og fremst þeim tilgangi að verja stöðu félagsins á samkeppnismarkaði – í stað þess að fjalla um atriði sem raunverulega skipta máli við mat á áhrifum samruna þessa.
- (42) Að því er varðar áhyggjur Hringiðunnar af öryggi fjarskiptainniða á Íslandi í kjölfar samrunans, þá er vísað til samnings sem Míla gerði við íslensk stjórnvöld í desember í fyrra um leiðir til þess að tryggja að starfsemi Mílu samrýmist þjóðaröryggishagsmunum.⁴ Er nánar vikið að samningi þessum í málsgrein 61 í bréfi þessu.

6 Umsögn Ljósleiðarans ehf.

- (43) Eins og fyrr segir telja samrunaaðilar ljóst af umsögn Ljósleiðarans að félagið biðlar til Samkeppniseftirlitsins um að takmarka með frekari hætti efni þjónustusamnings Mílu og Símans í því augnamiði að verja markaðsráðandi stöðu sína. Eins og fyrr greinir er Ardian sannfært um að Samkeppniseftirlitið muni líta til framkominna umsagna í viðeigandi ljósi og leggja mat á þær bættu samkeppnisaðstæður sem mun leiða af samrunanum.
- (44) Fyrst skal áréttað að grundvallaratriði málsins er það að viðskiptin fela það í sér að Síminn selur Mílu. Með samrunanum rofnar því lóðrétt samþætting samstæðunnar.
- (45) Í umsögn Ljósleiðarans er áhyggjum lýst af því að fyrirhugaður þjónustusamningur Símans og Mílu sé til þess fallinn að hafa útilokandi áhrif á keppinauta Mílu.
- (46) Ardian fær ekki skilið hvernig unnt er að komast að þeirri niðurstöðu að þjónustusamningurinn kunni að leiða til útilokunaráhrifa fyrir keppinauta Mílu. Við óbreytt ástand – með eignarhaldi Símans á Mílu – er hvati Símans til þess að eiga viðskipti við keppinauta Mílu svo gott sem enginn. Aðgengi keppinauta Mílu að viðskiptum við Símann er þannig mun takmarkaðra nú en að viðskiptum þessum frágengnum.
- (47) Þá liggur ljóst fyrir að þrátt fyrir að Síminn hafi ekki notað kerfi Ljósleiðarans fyrr en í ágúst árið 2021, þá var hlutdeild Ljósleiðarans á starfssvæði sínu komin yfir 50% í lok árs 2020. Í kjölfar þess að Ljósleiðarinn samdi nýverið við utanríkisráðuneytið um afnot af tveimur ljósleiðaraþráðum í NATO-hringnum svonefnda virðist Ljósleiðarinn hafa uppi metnaðarfull áform um að leggja ljósheimtaugar í þéttbýli utan núverandi starfssvæðis.
- (48) Ofangreind uppbyggingaráform Ljósleiðarans hafa verið boðuð þrátt fyrir að forsvarsmönnum Ljósleiðarans sé fullkunnugt um efni og gildistíma fyrirhugaðs þjónustusamnings Mílu og Símans. Gefur það annars vegar til kynna að Ljósleiðarinn telji það ekki hafa afgerandi áhrif á starfsemi sína að Míla sé aðalbirgir Símans þann

⁴ Sjá tilkynningu stjórnvalda: <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2021/12/15/Starfsemi-Milu-i-ljosi-thjodaroryggishagsmuna/>.

tíma sem miðað er við í þjónustusamningnum og hins vegar að fullnægjandi viðskiptavinagrunnur sé fyrir hendi.

- (49) Samkvæmt framangreindu er því hafnað með öllu að fyrirhugaður þjónustusamningur muni vera til þess fallinn að hafa áhrif á stöðu Ljósleiðarans.
- (50) Í umsögn Ljósleiðarans er aukinheldur fullyrt að með þjónustusamningi Mílu og Símans sé Ardian að „*útiloka alla viðskiptalega áhættu fjárfestingarinnar en viðskiptaleg áhætta er órjúfanlegur hluti viðskipta með fyrirtæki*“.
- (51) Þessi fullyrðing stenst engan veginn, enda fylgir umræddum viðskiptum töluverð áhætta en á sama tíma fyrirsjáanleiki fyrir báða aðila. Síminn mun ekki bera ábyrgð á fjárhagslegri afkomu Mílu, heldur fá tryggt aðgengi að nauðsynlegum innviðum fyrir sinn rekstur en Míla fær á móti ákveðin viðskipti. Kaupunum fylgir eðlileg viðskiptaáhætta sem hefur verið endurmetin með nýlegu samkomulagi Ardian og Símans.
- (52) Það er óumdeilt að í kjölfar samrunans verða Síminn og Míla óháðari hvort öðru en nú er. Félögin munu hafa sameiginlega hagsmuni á grundvelli þjónustusamningsins sem tryggir Símanum aðgang að nauðsynlegri fjarskiptaþjónustu í heildsölu og Mílu viðskipti frá Símanum. Ávinningur samningsins er því tvíþættur.
- (53) Gangi viðskiptin hins vegar ekki í gegn mun Síminn, sem eigandi Mílu, ekki hafa hvata til þess að kaupa þjónustu af öðrum en Mílu. Önnur fjarskiptafélög munu með öðrum orðum ekki geta keppt um þessi viðskipti Símans. Það nær langt út fyrir það sem Síminn skuldbindur sig til þess að kaupa af Mílu með þjónustusamningnum. Þjónustusamningurinn mun þannig stuðla að aukinni samkeppni borið saman við núverandi ástand.
- (54) Þá vísar Ljósleiðarinn ranglega til „lýsingar samrunaaðila“ þegar fullyrt er að samrunaaðilar geri ráð fyrir að um [...] ⁵ af rekstrartekjum Mílu muni til næstu tuttugu ára koma frá Símanum. Sú ályktun Ljósleiðarans er röng en miðað við áform samrunaaðila er gert ráð fyrir auknum viðskiptum Mílu við önnur fjarskiptafyrirtæki sem þýðir, að öðru óbreyttu, að vægi Símans í rekstrartekjum Mílu mun minnka, þvert á það sem Ljósleiðarinn heldur fram. [...] ⁶
- (55) Af hálfu samrunaaðila er því jafnframt vísað á bug að þjónustusamningur Mílu og Símans gangi gegn markmiðum löggjafans. Í því sambandi er tekið fram að íslensk stjórnvöld hafa samþykkt stefnu í fjarskiptum til ársins 2033 auk fimm ára fjarskiptaáætlunar sem gildir til ársins 2023 þar sem sett eru fram markmið um uppbyggingu fjarskipta. Yfirlýst áform með kaupum Ardian á Mílu er að flýta uppbyggingu háhraðaneta sem er í fullu samræmi við fyrrgreind markmið stjórnvalda. Þá eru kaupin auk þess í fullu samræmi við lög nr. 125/2019 um hagkvæma uppbyggingu háhraðaneta og ný fjarskiptalög. Í nýju fjarskiptalögunum er að finna nýmæli sem eiga að styðja við hagnýtingu og aukna samnýtingu innviða – í samræmi við markmið þess samruna sem um ræðir.
- (56) Við þetta má bæta að í desember í fyrra skrifaði Míla undir samning við vísinda-, iðnaðar- og nýsköpunarráðherra, fyrir hönd íslenskra stjórnvalda, um kvaðir vegna

⁵ TRÚNAÐARMÁL

⁶ TRÚNAÐARMÁL

þjóðhagslegra miklvægra fjarskiptaneta, í samræmi við áherslur stjórnvalda. Samhliða viðræðum þessum fór fram upplýsingaöflun starfshóps fjögurra ráðuneyta sem taldi, í ljósi þeirra upplýsinga sem var aflað, að Ardian og viðskiptin sem um ræðir væru ekki ógn við öryggi landsins.

- (57) Í umsögn Ljósleiðarans er lagt til grundvallar að ekki sé hefðbundið að vísitölubinda samninga í viðskiptum. Slíkt leiði til þess að kostnaði verði velt yfir á neytendur sem verði þess utan af ábata af tækniþróun og hagræðingu. Þetta er rangt, eins og ítarlega er fjallað um í athugasemdum samrunaaðila við andmælaskjal Samkeppniseftirlitsins. Slík ákvæði eru markaðsvenja í langtímasamningum á fjarskiptamarkaði, eins og Ljósleiðaranum ætti að vera fullkunnugt um.
- (58) Þá er mikilvægt að hafa í huga að vísitölubinding þessi mun aðeins gilda um þá þjónustu sem sætir ekki reglusettri verðlagningu Fjarskiptastofu.
- (59) Stöðugleiki í heildsöluverðum er vanalega talinn nauðsynlegur til þess að stuðla að fjárfestingum í innviðum. Þá má benda á að Míla hefur ríka samkeppnislega hvata til þess að endurspeglar mögulega tækniþróun, sem kann að leiða til lægri framleiðslukostnaðar, í verðum sínum.
- (60) Í umsögn Ljósleiðarans segir eftirfarandi um kauprétt Símans á eignum Mílu við greiðslufall eða gjaldþrot:

Samkvæmt Ardian er endurkauparéttur Símans á eignum Mílu til staðar við greiðslufall eða sviptingu starfsleyfis fyrirtækisins. Slíkt ákvæði er í hæsta máta óeðlilegt og í besta falli óvenjulegt í samkeppnislegu sjónarmiði. Þetta sýnir fram á hin nánú tengsl fyrirtækjanna og að ef annað fyrirtækið fellur þá falli jafnframt hitt. Einkakaupasamningurinn í raun bindur fyrirtækin enn frekar saman. Eru rök um aðskilnað og sjálfstætt eignarhald hvors fyrirtækis fyrir sig í ljósi þessara ákvæða ótrúverðug. Virðist einkakaupasamningurinn þvert á móti efla umtalsverðan markaðsráðandi styrk fyrirtækjanna.

- (61) Fullyrðing Ljósleiðarans um að ef annað fyrirtækið falli, þá falli jafnframt hitt stenst enga skoðun. Tilgangur kaupréttarákvæðisins er einmitt að koma í veg fyrir slíkt, fari svo ótrúlega að Míla falli. Skerðist hæfni Mílu til þess að veita Símanum umsamda þjónustu verulega getur Síminn þannig tryggt eigin starfsemi með endurkaupum.
- (62) Þá mótmæla samrunaaðilar einnig sem órökstuddri fullyrðingu Ljósleiðarans um að þjónustusamningurinn efli „umtalsverðan markaðsstyrk“ Símans og Mílu. Markaðsstyrkur Símans mun ráðast af getu félagsins til þess að keppa við aðra smásala en gert er ráð fyrir að sú samkeppni aukist þegar aðrir rekstraraðilar hafa hvata til þess að nota þjónustu Mílu. Þjónustusamningurinn eflir ekki markaðsstyrk Mílu heldur verður starfsemi félagsins sú hin sama og fyrir samrunann. Annars vegar mun Síminn líklega, miðað við undantekningar frá skuldbindingum þjónustusamningsins, nota þjónustu annarra þjónustuveitenda ef þeir bjóða betri þjónustu og skilyrði og hins vegar gætu aðrir rekstraraðilar kosið að nota þjónustu Mílu ef gæði, kjör og skilyrði eru talin viðunandi. Þjónustusamingurinn hefur þannig ekki þau áhrif – til styrkingar á stöðu Mílu – sem Ljósleiðarinn vill vera láta.
- (63) Þá virðist sem Ljósleiðarinn hafi nokkrar áhyggjur af samkeppnishæfni Símans til framtíðar. Þannig segir meðal annars í umsögn Ljósleiðarans að Síminn muni ekki geta skipt um birgja sem bjóða hagstæðari kjör. Fyrir það fyrsta hafa þessar áhyggjur

Ljósleiðarans ekkert með samrunamat í máli þessu að gera. Í öllu falli er þó ljóst að Míla hefur ríka hvata til þess að veita Símanum, sem mikilvægum viðskiptavini, sem og öðrum rekstraraðilum, hágæðapjónustu á samkeppnishæfum kjörum.

- (64) Ljósleiðarinn víkur í umsögn sinni nokkrum orðum að flutningi IP-MPLS og RAN kerfanna frá Símanum til Mílu um áramótin 2020 og 2021 og fullyrðir að með flutningi þessum hafi „Míla, eitt fyrirtækja á aðlægum og frálægum fjarskiptamörkuðum, öðlast yfirburðarstöðu og getu til að flétta saman þjónustur yfir fastanet, farnet og internet og getur þannig dregið til sín viðskiptavini. Eftir flutninginn býr Míla yfir eignasamsetningu fjarskiptaeigna sem enginn annar samkeppnisaðili á sama sölustigi hefur yfir að ráða eða getur búið til í fyrirsjáanlegri framtíð“.
- (65) Míla býður bæði bæði heildstæðan aðgang að þjónustum félagsins og aðgang að einstökum þjónustupáttum með aðskilnaði þjónustupátta. Míla getur því boðið heildstæðar lausnir fyrir markaðinn líkt og það gerir fyrir Símann. Markaðurinn ræður hvers kyns þjónustu hann óskar eftir frá heildsölum. Hingað til hafa markaðsaðilar valið mismunandi samsetningu af heildstæðum lausnum og stökum þjónustupáttum. Ef vilji markaðarins er að kaupa í auknum mæli heildstæðar lausnir þurfa heildsöluaðilar að bregðast við þeim óskum og bjóða lausnir sem markaðurinn kallar eftir. Ekkert kemur í veg fyrir að Ljósleiðarinn, og aðrir heildsalar, geti boðið sambærilegar lausnir.
- (66) Fullyrðingar um að ekkert annað fjarskiptafyrirtæki á heildsölustigi geti boðið sambærilegt verð standast ekki skoðun. Ljósleiðarinn er með markaðsráðandi stöðu í ljósleiðaratengingum. Ljósleiðarinn býður stofnfjarskiptapjónustu og nú, samkvæmt nýjum samningi við ríkið, er sú þjónusta landsdekkandi. Þannig býður Ljósleiðarinn heildstæðar lausnir og getur boðið sambærilega lausn og Míla í flestum þjónustupáttum. Verðlagning tenginga til útlanda er með þeim hætti að magn skiptir nánast engu máli. Þannig er ekkert sem styður við fullyrðingu Ljósleiðarans um að aðrir geti ekki boðið sambærileg verð. Velta má því upp hvort Ljósleiðarinn hræðist hér ef til vill eigið fordæmi sem felst í því skuldbinda kaup á heimtaug við kaup á bitastraumsþjónustu. Slík vöndlun ætti ekki að vera heimil hjá markaðsráðandi fyrirtæki á markaði fyrir ljósleiðaratengingar.
- (67) Í umsögn sinni heldur Ljósleiðarinn því ranglega fram að fordæmin sem nefnd eru í bréfi Ardian, samanber málsgreinar 78 til 79 í bréfi Ardian til Samkeppniseftirlitsins þann 15. júlí síðastliðinn, geti ekki talist viðeigandi viðmið þegar lagt er mat á kaup Ardian á Mílu.
- (68) Ardian leggur áherslu á að í hugtakinu viðmið felst, samkvæmt skilgreiningu, samanburður á ýmsum aðstæðum, sem í þessu tilfalli er að finna í mismunandi löndum. Eðli málsins samkvæmt geta aðstæður verið mismunandi (til dæmis uppbygging fjárfestingarinnar, markaðsstaða markaðsaðila og fyrirkomulag eftirlits) þegar um samanburð á mismunandi ríkjum er að ræða. Ljósleiðarinn gerir almennar athugasemdir sem taka ekki mið af þeim fjölmörgu fordæmum sem Ardian vísaði til, sem sýna skýrt (i) hve viðtekin notkun slíkra fyrirkomulaga er og (ii) þörfina fyrir langtímasamninga á fjarskiptamarkaði.
- (69) Nánar tiltekið ber að horfa fram hjá rökum Ljósleiðarans á grundvelli eftirfarandi ástæðna:

- (70) *Í fyrsta lagi* skal tekið fram að Ardian lagði fram lista yfir fordæmi í svari sínu við beiðni Samkeppniseftirlitsins, sem varðaði viðmið fyrir sambærilega heildsölusamninga við sambærilegar aðstæður í öðrum ríkjum. Í öllum þeim tilvikum sem nefnd eru í svari Ardian til Samkeppniseftirlitsins eru aðstæður með þeim hætti að um er að ræða (i) starfandi fjarskiptafyrirtæki sem selur (ii) ráðandi hlut (iii) til einkafjárfestis (iv) í félagi sem er í lóðréttu sambandi við seljanda. Í hverju þessara tilvika var gerður (v) langtímasamningur milli seljanda og hins selda félags til þess að tryggja getu fjárfestisins til þess að endurheimta fjárfestingu sína.
- (71) Ofangreind skilyrði nægja í sjálfu sér til þess að skapa fordæmi sem máli skiptir fyrir mat á viðskiptunum. Nánar tiltekið mynda þessi skilyrði ramma sem nýta má til þess að skilgreina dæmigerða tímalengd heildsölusamnings sem er til þess fallinn að gera fjárfestum kleift að endurheimta fjárfestingu sína. Það er augljóst af fordæmunum sem finna má í **fylgiskjali 1** með svari Ardian til Samkeppniseftirlitsins (þar sem öll tilvikin uppfylla þau fjögur skilyrði sem nefnd eru hér að ofan) að heildsölusamningar í sambærilegum viðskiptum eru gerðir til langs tíma, sem er nauðsynlegt skilyrði af hálfu fjárfesta til að verja fjárhagslegar forsendur viðskiptanna.
- (72) *Í öðru lagi* heldur Ljósleiðarinn því ranglega fram að við mat á þessum viðskiptum eigi ekki að líta til samninga um samnýtingu neta, sem miða að því að (i) stækka núverandi innviði yfir á ný svæði eða (ii) innleiða tæknilegar uppfærslur á ný svæði (UGG í Þýskalandi og InfraVia í Frakklandi). Raunin er sú að slíkir samningar um samnýtingu kunna að hafa í för með sér samkeppnisvandamál á borð við þau sem Samkeppniseftirlitið hefur bent á, þar sem þau styrkja samkeppnisstöðu rekstraraðila á svæðum þar sem eftirspurn kemur hugsanlega í veg fyrir þróun innviða (þ.e. dreifbýl svæði þar sem arðsemi dreifikerfa er ekki eins mikil og í borgum eða á þéttbýlum svæðum) og skapa þannig hættu á einokunaraðstæðum. Þar af leiðandi eru slík fordæmi – þar sem líklegt er að markaðshlutdeild aðila aukist á landfræðilegum mörkuðum vegna tiltekinna viðskipta með áhættu á að einokunaraðstæður skapist – viðeigandi sem viðmið fyrir þessi viðskipti. Enda er um að ræða svipaða samninga, sem geta haft í för með sér tilteknar áhættur, sem teknir voru til skoðunar og heimilaðir af samkeppnisyfirlöðum í öðrum ríkjum.
- (73) Að auki, hvað varðar samnýtingu neta í Evrópu, vill Ardian benda á eftirfarandi samninga sem allir voru gerðir til lengra en tíu ára:
- [...]⁷
- (74) Langtímasamningar eru almenn markaðsvenja í fjarskiptageiranum, sem einkennist af háum, óafturkræfum kostnaði og lágum jaðarkostnaði, eins og fram hefur komið í fyrri svörum Ardian. Að halda öðru fram er ótækt og getur einvörðungu byggst á misskilningi á réttarframkvæmd og/eða vanþekkingu á starfsemi geirans.
- (75) Af framansögðu leiðir að þau viðmið sem nefnd eru í málsgreinum 78 til 79 í bréfi Ardian skipta máli við mat á þessum viðskiptum.
- (76) *Að endingu* er vert að víkja að mikilvægasta atriðinu: hvorki samkeppnisstaða og/eða markaðshlutdeild Símans né Mílu mun taka breytingum í kjölfar samrunans, þar sem Ardian er ekki með neina fyrirbyggjandi starfsemi á íslenskum fjarskiptamarkaði og mun

---

⁷ TRÚNAÐARMÁL

því ekki auka við markaðshlutdeild Mílu. Þar af leiðandi geta viðskiptin ekki talist hafa í för með sér frekari samkeppnisvandamál á neinum af hinum undirliggjandi mörkuðum.

7 Umsögn Fjarskiptastofu

- (77) Í umsögn Fjarskiptastofu er tekið undir frummat Samkeppniseftirlitsins í öllum helstu meginatriðum. Í sjálfu sér kemur fátt nýtt fram í umsögn Fjarskiptastofu sem samrunaaðilar hafa ekki svarað í athugasemdum sínum á fyrra stigi. Vísast því til þeirra athugasemda og þá einkum athugasemda samrunaaðila við andmælaskjal Samkeppniseftirlitsins frá 15. júlí síðastliðnum.
- (78) Í tilefni af umsögn Fjarskiptastofu telur Ardian þó rétt að áréttta nokkur atriði:
- (79) Fyrir það fyrsta virðist Fjarskiptastofa misskilja fyrirhugaðan þjónustusamning Mílu og Símans, þá einkum svonefnt „all or nothing“ ákvæði samningsins, þegar fullyrt er að undantekningar samningsins „séu í raun til málamynda, þar sem Síminn þyrfti að segja upp allri þjónustu sinni hjá Mílu“. Tilvitnað ákvæði þjónustusamningsins felur ekki annað í sér en að við lok samningsins megi framlengja samninginn í heild sinni um fimm ár í senn. Ef annar hvor aðila vill ekki slíka framlengingu skal viðkomandi upplýsa um það og samningurinn framlengist ekki. Um er að ræða algengt ákvæði í svipuðum samningum.
- (80) Hvað varðar gildistíma þjónustusamningsins, þá er það eðlilegt og liggur til grundvallar fjölda viðskipta að fyrirtæki sem leggst í fjármagnsfrekar fjárfestingar vilji tryggja með einhverjum hætti að fjárfestingin nýtist og verði tekjuberandi. Slíkt einkennir til dæmis viðskipti með fjarskiptainnviði, eins og margsinnis hefur verið ítrekað í fyrri bréfum samrunaaðila. Það fæst vart séð hvernig mögulegt sé að selja innviði sem þessa án þess að gera sambærilegan þjónustusamning og Síminn og Míla hafa gert sín á milli, eins og sjá má af þeim dæmum um sambærileg viðskipti sem Ardian hefur komið á framfæri.
- (81) Í þessu sambandi skal minnt á að í nýjum fjarskiptalögum, samanber 2. mgr. 18. gr., er gert ráð fyrir að úthlutun tíðniheimilda skuli vera til tuttugu ára í þeim tilgangi að örva fjárfestingu og tryggja fyrirsjáanleika. Er það talið jákvætt fyrir samkeppni.
- (82) Enn fremur skal að gefnu tilefni árétttað um samband Símans og Mílu í kjölfar samrunans að umfang viðskipta á milli félaganna muni í sjálfu sér breytast lítið við samrunann. Síminn beinir þegar mestum viðskiptum til Mílu og hefur fjárhagslega hvata til þess að gera það. Með samrunanum er dregið úr þessum fjárhagslegu hvötum sem ójákvæmilega leiða af eignarhaldi Símans á Mílu. Að mati samrunaaðila getur þjónustusamningurinn aldrei náð fram sambærilegum áhrifum og umræddir fjárhagslegu hvatar sem felast í eignarhaldi Símans á Mílu. Þjónustusamningurinn felur því í sér jákvæð samkeppnisleg áhrif borið saman við núverandi stöðu.
- (83) Míla og Síminn eru ekki í samkeppni í dag og verður að teljast nær óhugsandi að undir sameiginlegu eignarhaldi fari félögin nokkurn tímann í samkeppni. Með þjónustusamningnum batnar ástandið hvað þetta varðar – enda mælir samningurinn fyrir um að samkeppnisbannið sé tímabundið en undir óbreyttu eignarhaldi verður aldrei nein samkeppni á milli félaganna. Að þessu sögðu telur Ardian það fullkomlega sanngjarna kröfu að Símanum, sem mun nota stóran hluta af þjónustu Mílu, sé ekki heimilt að nota þessa þjónustu til þess að keppa á heildsölumarkaði og að Mílu, sem

mun veita Símanum og öðrum smásölum heildsöluþjónustu, sé ekki heimilt að keppa við viðskiptavinina sína í smásölurekstri.

- (84) Að sama skapi fær Ardian ekki skilið hvernig þjónustusamningurinn eigi að draga úr innviðasamkeppni. Míla hefur alla hvata til þess að bjóða sem flestum fjarskiptafélögum heildsöluþjónustu sína á samkeppnishæfustum kjörum. Er því rökrétt að ætla að viðskiptin muni fremur leiða til aukinnar innviðasamkeppni.
- (85) Hvað varðar umfjöllun Fjarskiptastofu um tilflutning á tilteknum kerfum frá Símanum til Mílu undir lok árs 2020, þá skal bent á að Samkeppniseftirlitið lagði á það ríka áherslu við gerð sáttarinnar við Símasamstæðuna, samanber ákvörðun nr. 6/2013, að kerfin yrðu færð til Mílu. Fjarskiptastofa var á þeim tíma á sama máli, eins og ljóst er af gögnum málsins. Ekki er ljóst hvað skýrir breytta afstöðu Fjarskiptastofu. Í öllu falli ítreka samrunaaðilar að tilfærsla þessi á ekki að vera til skoðunar í samrunamáli þessu, enda er hún Ardian fullkomlega óviðkomandi.
- (86) Enn á ný er Fjarskiptastofa á villigötum þegar stofnunin fullyrðir að það sé ekki í þágu samkeppni að Míla styrkist enn frekar á kostnað keppnauta sinna. Ítrekað er að vilji Ardian stendur að sjálfsögðu til þess að efla Mílu en Ardian sér þar ýmis tækifæri til úrbóta. Með því verður Míla enn betur í stakk búið til þess að veita góða þjónustu á sem bestu verði. Fjarskiptastofa virðist hins vegar líta svo á að það geti komið sér illa fyrir keppnauta Mílu ef Míla stendur sig vel í samkeppninni. Í því felst grundvallarmisskilningur á því hvað reglum samkeppnisréttarins er ætlað að vernda. Tilgangur reglnanna er ekki að vernda keppnauta eða að koma í veg fyrir að fyrirtæki vaxi og dafni á grundvelli rekstrarlegrar frammistöðu. Tilgangur regluverksins er að vernda samkeppni sem slíka.
- (87) Að lokum skal áréttað að ekki er rétt, sem fullyrt er í umsögn Fjarskiptastofu, að Síminn muni hafa veruleg áhrif á fjárfestingarstefnu Mílu. Míla mun hafa lokaorðið um allt sem viðkemur henni. Síminn hefur ekkert um það að segja, enda verða engin eignatengsl á milli Símans og Mílu. Þetta er ólíkt því sem nú á við, þegar Síminn er eigandi Mílu og skipar einn stjórnarmann og hefur þannig skýrlega áhrif á stefnu Mílu. Hins vegar er engum blöðum um það að fletta að fjárfestingar í þjónustu Mílu munu miða að því að taka tillit til þarfa og eftirspurnar viðskiptavina Mílu, sama hvort það sé Símans eða annarra viðskiptavina, eins og eðlilegt er á kröfuhörðum samkeppnismarkaði.

8 Umsögn Farice ehf.

- (88) Umfjöllun Farice virðist vera nokkuð jákvæð gagnvart samrunanum og tekur Farice í umsögn sinni undir mörg sjónarmið samrunaaðila. Þannig segir í inngangi umsagnarinnar:

Farice vill í upphafi áréttarinnar að félagið er ekki andsnúið sölu Símans á Mílu enda telur félagið að með söluverði til sjálfstætt fjarskiptafyrirtæki á heildsölumarkaði þar sem viðskiptavinir geta valið að kaupa þjónustu líkt og af Ljósleiðaranum í dag. Farice hefur trú á að með söluverði geti Míla orðið enn öflugri keppinatur á heildsölustigi en í dag og þannig eflt samkeppni. Á sama tíma telur félagið mikilvægt að breytt eignarhald á Mílu leiði raunverulega til bættra samkeppnisáhrifa á þeim mörkuðum sem Míla starfar á til hagsbóta fyrir neytendur.

- (89) Nýlegt útböð Farice á stofnnetstengingum sýnir, að mati félagsins, að þörf sé á virkri samkeppni á markaði fyrir stofnnetstengingar. Samrunaaðilar taka aftur á móti fram að

útboðið sé til marks um að virk samkeppni sé fyrir hendi á markaðinum. Þannig valdi Farice að kaupa þjónustu sína af öðrum en Mílu.

- (90) Farice telur jákvætt að til verði sjálfstætt fjarskiptafélag á heildsölumarkaði sem viðskiptavinir geti valið að kaupa þjónustu af. Með samrunanum geti Míla orðið enn öflugri keppinautur á heildsölustigi og þannig eftt samkeppni.
- (91) Þá tekur Farice undir með samrunaaðilum að markaðsskilgreining Samkeppniseftirlitsins sé líkast til ekki rétt. Slík skilgreining er afar mikilvæg forsenda í samrunamáli þessu og þarf því að vera hafin yfir vafa. Þannig bendir Farice á að Nova hf. (hér eftir „Nova“) og Sýn séu með lóðréttu samþættingu og tekjur af þeim heildsöluhluta kom hvergi fram. Þá sé það almennur galli í markaðsgreiningu Fjarskiptastofnunar að tvítelja eða núlltelja innri og ytri heildsölutekjur.
- (92) Til viðbótar við framangreint telur Farice enn fremur, rétt eins og samrunaaðilar, að horfa ætti eingöngu til ljósleiðaraheimtauga en ekki bæði kopar- og ljósleiðaraheimtauga.

9 Umsögn Nova hf.

- (93) Í umsögn Nova er fjallað um samrunann og þá einkum fyrirhugaðan þjónustusamning Mílu og Símans með sams konar hætti og í umsögn Ljósleiðarans. Hefur sjónarmiðum sem þar er haldið á lofti – svo sem um gildistíma og umfang þjónustusamningsins – margsinnis verið svarað af hálfu samrunaaðila og vísast því til þeirra svara. Rétt þykir þó að áréttta fáein atriði.
- (94) Á blaðsíðu 7 í umsögn Nova segir eftirfarandi um markaðinn fyrir heimtaugaleigu:

Að mati Nova er hlutdeild Mílu í þessum flokki í samræmi við markaðshlutdeild félagsins miðað við fjöldatölur Fjarskiptastofu. Nova bendir þó á að samkvæmt skilningi Nova þá er aðeins greitt fast þjónustugjald (portagjald) fyrir sjónvarpsþjónustu (IPTV). Gera má ráð fyrir og gera ætti kröfu um að eftir breytingar á eignarhaldi væri Símanum skylt að greiða að auki fyrir þá bitastraumsþjónustu sem nauðsynleg er sjónvarpsþjónustunni og ætti verð þeirrar þjónustu að vera það sama og fyrir internetþjónustu.

- (95) Að mati samrunaaðila er hér um mikinn misskilning að ræða. Sjónvarpsþjónusta greiðir að sjálfsögðu fyrir gagnaumferð á sama hátt og internetþjónustan. Þannig greiðir sjónvarpsþjónustan um [...]⁸ af heildarkostnaði IP-MPLS en internetþjónustan á einstaklingsmarkaði um [...]⁹. Er öðru vísað á bug sem röngu.
- (96) Þá gerir Míla auk þess athugasemdir við fullyrðingar Nova um að „Míla hafi ekki sýnt mikla tilburði í að þróa þjónustu sína í átt að þörfum annarra viðskiptavina“ en í því sambandi er vísað til þess að þegar hafi komið upp vísbendingar um að viðskiptakjör, til dæmis vegna netþjónustu, muni ekki batna með aukinni notkun vegna heildsölusamningsins við Símann. [...]¹⁰
- (97) Þá er því haldið fram á blaðsíðu 19 í umsögn Nova að Míla muni selja IP-MPLS tengingar á almennum fyrirtækjemarkaði. Það er ekki rétt, enda er Míla

⁸ TRÚNAÐARMÁL

⁹ TRÚNAÐARMÁL

¹⁰ TRÚNAÐARMÁL

heildsölufyrirtæki sem selur til smásölufyrirtækja sem endurselja þjónustu til þriðja aðila.

10 Umsögn Sýnar hf.

- (98) Í umsögn Sýnar er tekið fram að samruninn geti dregið úr aðgangshindrunum á fjarskiptamarkaði:

Eins og fram hefur komið í fyrri umsögnum lítur Sýn hf. almennt séð svo á að með því að Míla hf. færir undir yfirráð aðila sem ekki er starfandi á fjarskiptamarkaði hér á landi ættu hvatar fyrirtækisins til þess að veita fjarskiptafyrirtækjum aðgang að innviðum og þjónustu félagsins á jafnræðisgrundvelli að eflast. Með því getur að mati Sýnar dregið enn frekar úr aðgangshindrunum inn á fjarskiptamarkað og hættu á mismunun sem raskar samkeppni.

- (99) Þá bætir Sýn því við að samruninn sé líklegur til þess að hafa jákvæð eða eftir atvikum hlutlaus áhrif á samkeppni, að því gefnu að hann rjúfi í reynd þá lóðréttu samþættingu sem verið hefur til staðar innan Símasamstæðunnar og að þeir samningar sem viðskiptunum tengjast dragi ekki úr hvata Mílu til þess að veita fyrirtækjum á fjarskiptamarkaði aðgang á jafnræðisgrunni.
- (100) Svo á einmitt við um samruna þennan. Með samrunanum verður sú grundvallarbreyting að lóðrétt samþætting Símasamstæðunnar rofnar með öllu. Míla og Síminn fara þannig frá því að vera undir sömu yfirráðum yfir í að verða ótengdir aðilar með þau tengsl *einvörðungu* sem felast í þjónustusamningnum. Slíkt rof á eignatengslum er í eðli sínu hagfellt samkeppni á fjarskiptamarkaði, óháð efni þjónustusamningsins sem slíks. Míla hefur enda, sem sjálfstætt fyrirtæki á hörðum samkeppnismarkaði, alla hvata til þess að bjóða öðrum fjarskiptafyrirtækjum heildsöluþjónustu sína á sem samkeppnishæfustu kjörum.
- (101) Hvað varðar tilvísun Sýnar til þess að engin dæmi séu til um hliðstæð kaup á fjarskiptainnviðum vísast til athugasemda við umsögn Ljósleiðarans hér að ofan sem og til bréfs Ardian til Samkeppniseftirlitsins, dagsetts 2. ágúst síðastliðinn. Það sama á við um vangaveltur Sýnar um hvort samkeppnisbann það sem mælt er fyrir um í fyrirhuguðum þjónustusamningi samrýmist leiðbeiningarreglum framkvæmdastjórnar Evrópusambandsins um viðbótartakmarkanir.
- (102) Sýn telur að framkomnar tillögur Ardian að skilyrðum kunni að ganga of skammt til þess að „draga úr samkeppnishamlandi áhrifum einkakaupaákvæðanna“ í þjónustusamningum og kallar eftir því að Samkeppniseftirlitið skoði enn frekari skilyrði til þess að „draga úr umfangi einkakaupa“. Þessi ósk Sýnar er alls kostar örökstudd. Þannig er ekki gerð tilraun til þess að útskýra með nokkrum hætti í umsögn félagsins annars vegar af hverju fyririggjandi tillögur Ardian ganga of skammt, að mati Sýnar, eða hins vegar hvernig strangari skilyrði séu réttlætunleg.

11 Niðurlag

- (103) Að lokum leyfir Ardian sér að áréttta að samruninn er í grunninn jákvæður fyrir samkeppni á fjarskiptamörkuðum. Þá eru ítarlegar tillögur samrunaaðila að skilyrðum til þess fallnar að bregðast við þeim áhyggjum sem Samkeppniseftirlitið lýsir í frummati sínu.

- (104) Ekkert í framkomnum umsögnum bendir til þess að samruninn, að teknu tilliti til tillagna samrunaaðila að skilyrðum, muni leiða af sér veruleg samkeppnisleg vandamál. Umfjöllun markaðsaðila virðist að stóru leyti þjóna fyrst og fremst þeim tilgangi að verja stöðu viðkomandi á hörðum samkeppnismarkaði. Hvað sem öðru líður gefa umsagnirnar ekki neitt til kynna sem leiða ætti til þess að samruni þessi ætti ekki að vera samþykktur vegna áhyggna af samkeppnislegum áhrifum hans.
- (105) Þá skal enn og ný áréttað að vegna þess skamma frests sem gafst til þess að bregðast við umsögnunum fela andsvör þessi ekki í sér tæmandi talningu á athugasemdum samrunaaðila við efni umsagnanna. Ekki skal því litið svo á að fallist sé á afstöðu umsagnaraðila til tiltekinna atriða af þeirri ástæðu einni að ekki sé sérstaklega fjallað um viðkomandi atriði í þessum athugasemdum. Er áskilinn réttur til þess að koma að frekari athugasemdum á síðari stigum gefist tilefni til.

Virðingarfyllst,

Fjölur Ólafsson, lögmaður

Lára Herborg Ólafsdóttir, lögmaður